

Nitriansky králik

1977 – 2012

35. výročie uznania nitrianskeho králika.

Chov králikov v Slovenskej republike má dlhú tradíciu. V Slovenskej republike bolo vyšľachtených niekoľko králikov národných plemien, ktoré môžeme zaradiť medzi národné poklady. Medzi takéto národné poklady patrí aj **Nitriansky králik**, vyšľachtený vo vtedajšom Výskumnom ústave živočíšnej výroby v Nitre.

Vznik, história a súčasnosť Nitrianskeho králika (Ni).

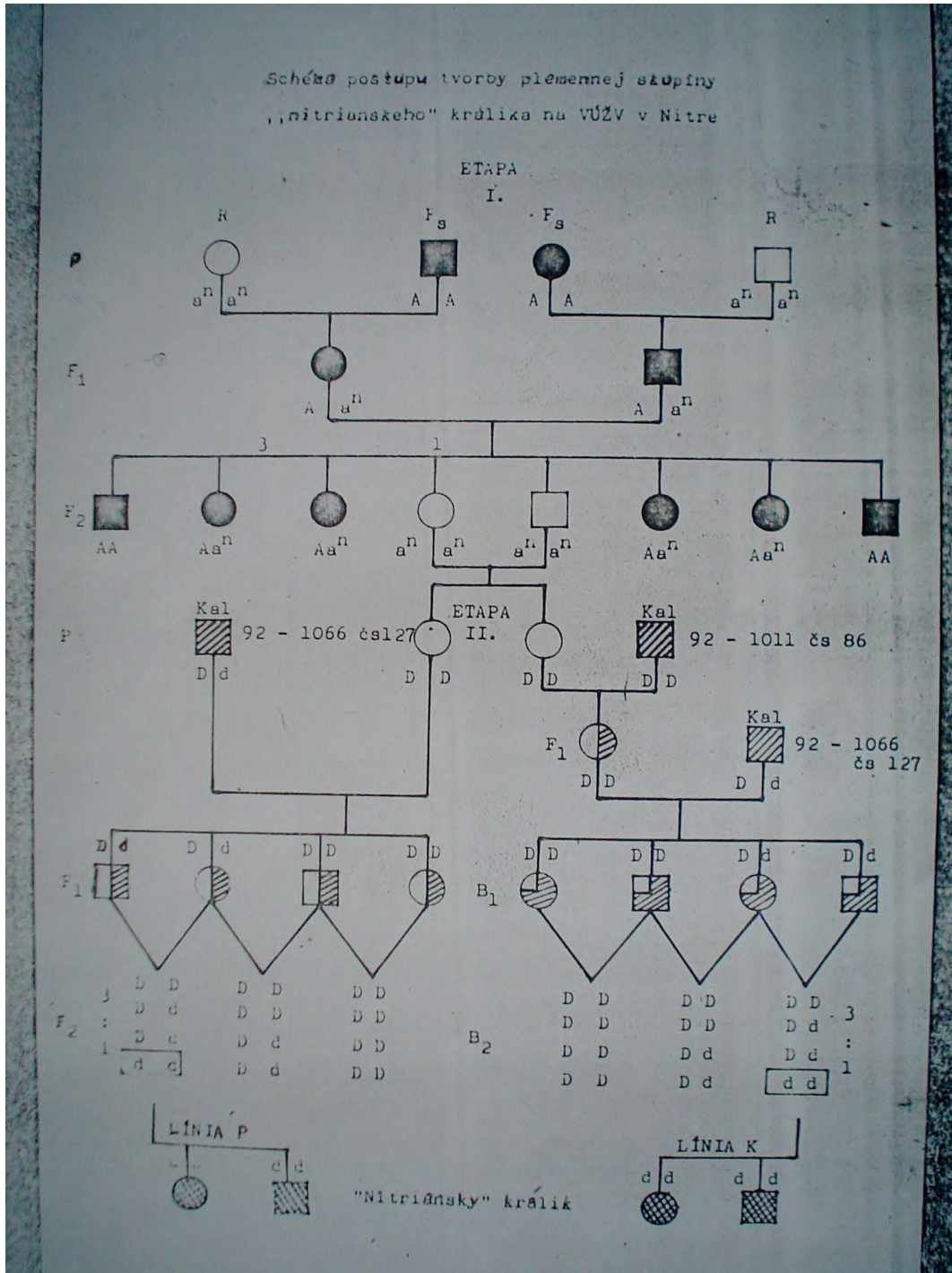
Nitriansky králik bol vyšľachtený vo Výskumnom ústave živočíšnej výroby v Nitre. Vyšľachtil ho **Doc. Ing. Jaroslav Zelník, CSc.** (1925 – 1986), s kolektívom spolupracovníkov. Cieľom šľachtenia bolo získať bieleho mäsového králika pre vznikajúce veľkochovy, drobnochovateľov, spracovateľský priemysel, pre domáci trh a pre vývoz. Pri šľachtení sa francúzske strieborné králiky recipročne páрили s ruskými králikmi. Po vzájomnom spárení krížencov označovaných ako skupina RFR sa vyseletovali jedince akromelanistické, ranné a s väčším telesným rámcom. V tom čase sa k nám dovážali králiky kalifornské, podobné vyselektovanej skupine RFR, boli tieto navzájom párené. Výsledok tohto šľachtiteľského kroku bol prekvapujúci, najmä po jednom kalifornskom králikovi samcovi 92-1066cs127. Jeho potomstvo vo svojej úžitkovosti prekonalo všetky dovtedy známe mäsové plemená – dánske biele, novozélandské a kalifornské králiky. Pri upevňovaní týchto kvalít časť samíc novovyšľachtencov bola spätne spárená s pôvodným kalifornským králikom samcom 92-1066cs127. Tak vznikli dve línie: línia P, majúca 50 % a línia K, majúca 75 % krvi kalifornského králika. Novošľachtence boli chovateľskej verejnosti predstavené priebežne na miestnych a okresných výstavách v Nitre. V roku 1975 na Národnej výstave králikov a kožušinových zvierat v Nitre ich vystavoval pán Ján Andacký z Čabu. Jeho králiky boli ohodnotené ako novinka veľmi nádejná a evidované ako plemenná skupina. Králiky oboch línií boli dané drobnochovateľom.

Nitriansky králik bol za samostatné plemeno uznaný **16. novembra 1977** na Národnej výstave drobných zvierat v Nitre a je **slovenským národným plemenom králikov**. Bol schválený aj štandard Nitrianskeho králika, v ktorom sa udával aj jeho genetický vzorec $a^n a^n BB CC dd GG$, teda biely králik s divo modro sfarbenou akromelanistickou kresbou.

Typickým farebným znakom bol žltohnedý lem ohraničujúci ušnice a masku a biely spodok

chvosta. Takéto sfarbenie je dôkazom, že pôvodný Nitriansky králik bol aguti. Testovacie kríženia to aj potvrdili. Nitrianskeho králika radíme k mäsovým plemenám. Šľachtiteľská práca v populáciách nitrianskeho králika sa koordinuje v rámci Klubu chovateľov králikov KANINO. Poradcom chovu v Klube KANINO pre nitrianske králiky je v súčasnosti pán Peter Šípoš.

Schéma postupu tvorby plemennej skupiny „nitrianskeho“ králika na VÚŽV v Nitre.

Úrovňou kvality Ni králikov sa sústavne zaoberá Klub KANINO, ktorý usporiadal aj niekoľko aktívov chovateľov nitrianskych králikov, v spolupráci s Doc. RNDr. Jánom Rafayom, CSc.. Od roku 1992 sa zaviedla líniová registrácia nitrianskych králikov.

V súčasnej dobe **Klub chovateľov králikov KANINO**, združuje chovateľov králikov plemien: Novozélandský biely - Nb, Kalifornský - Kal, Nitriansky - Ni, Kuní veľký - Kuv, Burgundský – Bu a Siamský veľký - Siv. Klub pravidelne organizuje špeciálnu výstavu králikov, typizáciu a ďalšie formy hodnotenia exteriéru, ktoré prispievajú k zvyšovaniu úrovne i propagácii plemien králikov. Tiež spolupracuje s českým Klubom chovateľov králikov mäsových plemien.

Viac informácií o Klube chovateľov králikov KANINO nájdete na webovej stránke klubu: www.klubkanino.wbl.sk .

Vážení priatelia, už teraz Vás pozývam na **9. MAJSTROVSTVÁ KLUBU KANINO**, ktoré sa uskutočnia **19. januára 2013 v Trenčianskych Stankovciach** v chovateľskom areáli.

Nitriansky králik je od roku 2009 je uznaný v dvoch farebných rázoch a to: **divo modrý (Ni divm)** genotyp - **aⁿ aⁿ BB CC dd GG** (biely spodok chvosta) a **modrý (Ni m)** genotyp - **aⁿ aⁿ BB CC dd gg** (modrý spodok chvosta). Plemenný štandard je uverejnený vo Vzorníku plemien králikov z roku 2009, od autorov MVDr. Peter Supuka, Ing. Miloš Supuka a p. Štefan Adamec. Súčasná úroveň nitrianskych králikov je dobrá. Štandard nitrianskeho králika je zaradený aj v novom európskom Vzorníku plemien králikov, ktorý bol vydaný v tomto roku. Slovenský zväz chovateľov získal ocenenie ministra pôdohospodárstva Slovenskej republiky **Zlatý kosák** za kolekciu **Nitrianskeho králika** na 39. Medzinárodnej poľnohospodárskej a potravinárskej výstave Agrokomplex Nitra 2012.

A to je pekné vyznamenanie pre chovateľov nitrianskeho králika, lebo v tomto roku si pripomíname **35. výročie** uznania nitrianskeho králika za samostatné plemeno.

Doc. Ing. Jaroslav Zelník, CSc. (1925 – 1986).

Doc. Ing. Jaroslav Zelník, CSc. (1925 – 1986) – významný vedec, pedagóg, chovateľ a funkcionár chovateľského zväzu. Patril ku generácií, ktorá formovala vedecké základy zootechniky na Slovensku.

V šesťdesiatych rokoch minulého storočia sa začal intenzívnejšie venovať problematike rozvoja chovu králikov. Začiatkom sedemdesiatych rokov vybudoval vo Výskumnom ústave

živočišnej výroby v Nitre pracovisko s vlastným chovom králikov a laboratórnym vybavením. Vo vedeckej oblasti sa venoval aj štúdiu príbuzenskej plemenitby na exteriérové znaky a úžitkové vlastnosti králikov. Bol autorom viacerých knižných publikácií. Neodmysliteľnou súčasťou jeho odborných aktivít bola práca v Slovenskom zväze drobnochovateľov. V roku 1976 sa ako predseda ÚOK králikov podieľal na zakladaní Klubu mäsových plemien králikov novozélandský biely a kalifornský, neskôr premenovaný na Klub chovateľov králikov KANINO.

Bol predsedom národných výstav drobných zvierat, predsedom ÚOK králikov a kožušinových zvierat, šľachtiteľom národného plemena Nitriansky králik a tvorcom plemennej skupiny Zoborský králik.

Medzi chovateľmi trávil veľa času a bol pre nich nevyčerateľným zdrojom nových poznatkov, informácií a rád. Pravidelne organizoval semináre pre chovateľov králikov, na ktorých prednášal zrozumiteľnou formou o nových vedeckých poznatkoch a ich praktickom využití.

Doc. Ing. Jaroslav Zelník, CSc., ako zakladateľ moderného chovu králikov sa významnou mierou zaslúžil o vysokú úroveň tohto chovateľského odvetvia na Slovensku.

Na počesť Doc. Ing. Jaroslava Zelníka, CSc., Klub chovateľov králikov KANINO usporadúva na svojich špeciálnych výstavách súťaž nitrianskych králikov pod názvom „Memoriál Doc. Ing. Jaroslava Zelníka, CSc.“

Doterajší víťazi „Memoriálu Doc. Ing. Jaroslava Zelníka, CSc.“

Rok 1992 až 1995 – Peter Šípoš, 1998 - Peter Šípoš, 2001 – Stanislav Cebo, 2003 - Peter Šípoš, 2005 – Ján Holubčík, 2006 – Jozef Bačík, 2007 - Jozef Bačík, 2008 – Pavol Malár, 2009 – Peter Šípoš, 2010 - Peter Šípoš, 2011 – Marián Kašák, 2012 - Marián Kašák.

Zľava Nitriansky divo modrý - Ni divm a sprava Nitriansky modrý - Ni m.

Zľava Nitriansky divo modrý - má biely spodok chvosta a
sprava Nitriansky modrý má modrý spodok chvosta.

Registrácia a chovatelia Ni králikov.

Prehľad registrovaných Nitrianskych králikov v rokoch
1978 až 2011 v Klube KANINO.

	ROK						
Plemeno	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984
Nitriansky	32	42	54	55	109	81	193

	ROK						
Plemeno	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Nitriansky	157	194	112	88	125	53	195

	ROK						
Plemeno	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Nitriansky	221	116	139	254	382	262	251

	ROK						
Plemeno	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Nitriansky	171	133	110	93	94	161	289

	ROK					
Plemeno	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nitriansky	223	133	115	115	80	100

Od roku 1978 až do roku 2011 sa v Klube chovateľov králikov KANINO zaregistrovalo spolu **4932 kusov** nitrianskych králikov.

Ďalšie nitrianske králiky sa registrovali cez okresnú a neskôr cez oblastnú registráciu.

Zo známych chovateľov a propagátorov nášho národného plemena nitrianskeho králik, ktorí majú veľký podiel na jeho rozšírení medzi ostatných chovateľov treba spomenúť p. J. Andacký z Čábu, R. Arpáš zo Svätoplukova, ing. Š. Šušlík z Nitry, J. Bačík z Topoľčianok, J. Šika z Trenčianskych Bohuslavíc, J. Podolský zo Senca, M. Tomašov z Nitry, S. Cebo z Alekšíniec, P. Malár z Hlohovca, J. Holubčík z Oravskej Lesnej, M. Kašák z Kľačian, P. Grígel z Českej republiky a ďalší chovatelia Ni králikov. Najväčšie úspechy chovateľské či výstavné dosiahol z regeneračného a kmeňového chovu chovateľ **Peter Šípoš** - Chrabrany, okres Topoľčany. Viac informácií o nitrianskom králikovi nájdete aj na webovej stránke:

www.klubkanino.wbl.sk .

Záverom prajem všetkým chovateľom nitrianskych králikov veľa chovateľských úspechov a nitrianskemu králikovi veľa chovateľov.

Bc. Roman Petriska